

for en åndelig og moralsk opprustning

Etterlyst: Hvordan

I Michail Bulgakovs berømte roman "Mesteren og Margarita", får en mester i svart magi det til å regne 10-rubelsedler ned over hodene på et begeistret varierte-publikum i Moskva. Mesteren viser seg å være djevelen selv, og sedlene verdiløse.

Uten hjelp av magi ble det i Trondheim trykket 180 millioner kroner i falske tusenkronesedler. Det ble oppdaget, og sedlene tilintetgjort. Sto djevelen bak i Trondheim også? Se, det var det ingen som visste.

I vår sekulariserte tid er djevelen en skikkelse de færreste av oss regner med. Likevel lever vi alle i spenningsfeltet mellom godt og ondt. De som tror de er hevet over det, er mest utsatt. Det er ikke bare i Jugoslavia, Kambodsja eller Sør-Afrika det onde får tumle seg. Gud og djevel lever i vårt eget bryst.

Dikteren Kristoffer Uppdal skriver om "jord-stas-glittet i morgon-sola / der gullbost-hagane ter den fargen / den gule elden, som djevelen elsker." Jordstas-glittet og gullbost-hagane har mer makt over oss enn vi aner. Enten det dreier seg om 180 millioner eller om sikkerheten ved noen kroner i banken. Den gule elden gjør oss blinde for viktigere verdier, og for at det finnes en Gud som tar vare på den som gjør rett og stoler på ham.

Arbeiderpartiets leder Thorbjørn Jagland sier at hovedsaken i den kommende valgkampen "blir den nye solidariteten: At vi som har arbeid må vise solidaritet med de som ikke har. Velferdsstaten trues om vi ikke makter å gi solidariteten et nytt hold." Men Jagland sier intet om hvordan dette kan skje.

Det er noe vi alle kan gjøre for å gjøre det umulige mulig: Vi kan begynne med oss selv. Bønder og byfolk, arbeidere og arbeidsgivere, ja selv fagforeningene seg imellom, beskylder den annen part for uansvarlig kravstorhet. Når vi retter pekefingeren mot de andre, peker tre fingre tilbake på oss selv.

De fleste av oss er klar over at noe har gått virkelig galt i vårt kjære fedreland. Men vi har enda ikke kommet dit hvor vi aksepterer at det er vår feil. Det er bl.a. her solidariteten kan gis nytt innhold. Hvor den mektige stat og mektige organisasjoner står hjelpeløse, er det kanskje en sjanse for enkeltmennesket til å gjenerobre et stykke initiativ og innflytelse. På ett område kan ingen bestemme over oss: Vi velger selv hvilke verdier og normer vi vil leve etter. Skritt jeg tar utløser kjedereaksjoner som fornyer samfunnet innenfra.

Lillehammer setter Norge i fokus. Skal vi være nok et eksempel på at velstand gjør et land selvisk og korrump? Eller skal vi vise at det går an å ha det bra og likevel dele med andre?

Hjertesyke storbyer

Under politivoldsaken i Los Angeles holdt hele Amerika pusten. Dommen utløste lettelse og glede hos de fleste. Men de fleste vet også at domstoler ikke kan løse USAs storbyproblemer. Aftenposten skriver på lederplass at byene er som tikkende bomber av fattigdom, sviktende skolegang, arbeidsløshet og etniske og rasemessige konflikter.

Dette er bakgrunnen for en bred mønstring av skapende krefter som finner sted i Richmond, Virginia, 16-20 juni. Deltakere ventes fra hele USA, og fra andre kontinenter. Vertskap er Richmonds svarte ordfører Walter Kenney og MRA's "Håp i byene"-aksjon. 80 av byens borgere, fra ledere av forskjellige grasrot-initiativ til biskoper, politikere, universitetsrektorer og forretningsmenn, danner en støttekomite.

"Richmond er ett av det amerikanske demokratiets fødesteder," heter det i innbydelsen. "Men det er også en by bygget på den amerikanske urbefolkningens graver, en havn hvor lenkede slaver ble ført ut av skipene, og hovedstad for Sørstatene som kjempet for å bevare slaveriet."

Likevel tror initiativtakerne at Richmond kan bli bærer av den befrielsen fra fortiden og det samarbeidet som USA trenger nå. Innbydelsen fortsetter: "Vi vil sammen rive masken av vår historie, forsake de onde ettervirkninger som fremdeles lever i oss og la Gud hjelpe oss til å bringe rettferd og helbredelse til våre storbyer. Amerika er verdens modigste eksperiment i multikulturelt samliv. Med bitre etniske motsetninger verden rundt, kunne vi gi håp til millioner i konfliktområdene."

Blant målene for Richmond-møtet nevnes:

- + Å få i gang en ærlig dialog om underliggende holdninger, problemer og skanser mot forandring.
- + Å motivere individer til å forandre strukturer som foreviger økonomiske og rasemessige skiller.
- + Å vise at menneskets karakter og holdninger er nøkkel-faktorer.
- + Å utarbeide videre strategier for fornyelse i USAs byer.

Blant dem som kommer til å delta er ambassadøren som representerer USA i FNs menneskerettskommisjon, en Imam fra Amerikanske Muslimers Forening, Jamaicas General-Guvernør, representanter for slumboerne i Rio de Janeiro og for etniske minoriteter og myndigheter i Newcastle, England.

Forut for Richmond-møtet vil det bli aksjoner i flere amerikanske storbyer for å informere og innby til deltakelse.

Lengseletter renhet

Når jeg vandrer i bygater, forteller oppslag og plakater meg hva jeg bør kjøpe, hvordan jeg kan tjene mest mulig penger og hvordan jeg bør elske. Så mye forsøker å pense mine lengsler inn på visse spor. Jeg blir fortalt at jeg går glipp av noe stort dersom jeg ikke får dem oppfylt.

Vårt forbrukersamfunn er bygget på en løgn om at litt mer vil gi oss den endelige lykke. Slik opprettholdes en uslukkelig higen etter tilfredsstillelse. Så må etikken vike, eller gjøres så omtrentlig og tannløs at den ikke plager oss.

I bergprekenen taler Jesus om det udelte hjertet, om ekteskapsbrudd og blikk som begjærer, om ikke å samle seg skatter på jorda, om å søke ære hos Gud heller enn hos mennesker. I et nøtteskall handler dette for meg om renhet. Det kan vanskelig bli annet enn en kraftig utfordring til den plass penger, karriere og sex har fått i vårt samfunn.

Jesus fordømte fariseernes grensesetting som gikk på ytre gjerninger. Han ville inn til hvert menneskes hjertelag. Han opphevet ikke grenser, hverken de som går tvers gjennom våre hjerter eller de som viser rett og galt i praktisk liv.

Mange synes å vegre seg for å sette grenser. De lar seg stoppe av anklagen om at det betyr å fordømme mennesker som overskrider dem. Kjærlighet reduseres til toleranse overfor dem som bryter grensene.

Renhet handler om nærhet til Gud. Ingen kan sette seg til doms over andre. Jeg kan tenke på egne overtramp i iver etter at andre skulle leve som jeg mente var rett. Kanskje trenges en utstrakt hånd til den jeg har forurettet.

Men i et samfunn som til de grader har gjort seksuell tilfredsstillelse og penger til en forutsetning for menneskelig lykke, må vi gå videre.

I debatten om samlivsspørsmål og hva prester og biskoper har ment og ikke ment, savnes en visjon om hva renhet kan bety. Mange går inn i ekteskapet med bakdøra på gløtt eller vid åpen, for å slippe ut igjen hvis det blir for vanskelig. Eller de nøyer seg med å være samboere. Hvordan kan vi isteden gi hverandre tro på at kjærlighet kan vare livet ut?

Jeg sitter og skriver dette i ytterkanten av Europa, på Malta, med den muslimske verden som nær nabo. Der som her synes fanatikere å tro at urenheter kan fortrenkes og undertrykkes. Unge muslimer slites mellom foreldres tradisjoner og vår vestlige frihet til å nyte det meste. Jeg lengter etter at våre samfunn kan gi et glimt av hva sann renhet er.

Bjørn Ole Austad

Til våre lesere

Som kjent er det ingen abonnementspris for Ny Verden, men utgiftene til driften av bladet dekkes ved gaver. Vi er takknemlig for bidragene som kom inn i fjor og håper på støtte også i år. Postgiroblankett vedlegges dette nummer.

Moskva og Phnom Penh

Midt i innspurten av den russiske valgkampen, ankom Rajmohan og Usha Gandhi fra India 18/4 til et to ukers besøk i Moskva. Gandhi er professor ved det politiske forskningsinstituttet i New Delhi, forfatter og sønnesønn av Mahatma Gandhi. Han er også en av de ansvarlige for Moralsk Opprustning i India. Til Moskva ble han og hans kone Usha invitert av Sergei Kovylov, formannen i det Øverste Sovjets menneskerettskomite, og Len Karpinsky, sjefredaktør i "Moskva-nytt", som er en foregangsavis for reform i Russland.

Over 40 venner av Moralsk Opprustning ønsket Gandhis velkommen i hovedkvarteret til "Memorial", menneskerettsorganisasjonen som ble fremmet av Andrei Sakharov og nå strekker seg over hele det russiske kontinent. Det russiske fjernsynet kringkastet begivenheten til hele nasjonen.

Under besøket foreleste Gandhi i det russiske vitenskapsakademiet om "Islams bidrag til den indiske, sentral-asiatiske og russiske kultur", og ga et seminar på Universitetet for Humanistiske fag om en dialog mellom hinduisme, islam og kristendom. I "Moskva-nytt" deltok han i en rundebordskonferanse om konfliktsituasjonene i Asia og deres betydning for Russland og Samveldet av Uavhengige Stater (SUS). Han hadde også samtaler med President Jeltsins utenrikspolitiske rådgiver og en av de ansvarlige i SUS's utenriksdepartement.

I et intervju med Moskva Radio understreket Gandhi at noe av det viktigste han hadde lært i livet var at den som ønsker å forandre samfunnet må begynne med seg selv.

Leif Hovelsen

Nå eller aldri

"Det er nå eller aldri", sa FN's generalsekretær Boutros-Gali da han nylig åpnet valgkampen i Kambodsja. Etter mange års terror og borgerkrig skal det i slutten av mai holdes demokratiske valg. FN har 20.000 ansatte i landet for å sørge for at valget blir fredelig og korrekt.

Valgprosessen trues imidlertid av Røde Khmer, den kommunistiske bevegelsen som var ansvarlig for folkemordet i Kambodsja for snart to årtier siden. Bevegelsen boikotter nå valget og nekter å gi fra seg våpnene til sine ca. 30.000 gueriljasoldater.

Dette er noe av bakgrunnen for at Moralsk Opprustning 26. og 27. mars arrangerte et seminar i hovedstaden Phnom Penh. Målet var å bidra til nasjonal forsoning, respekt for menneskerettighetene og de demokratiske prosesser.

Over 200 deltok i seminaret, blant dem 6 representanter for regjeringen og det regjerende folkeparti (CPP). Også representanter for prins Sihanouks samlingsbevegelse, FUNCINPEC, og fem andre partier var til stede. Seminaret ble åpnet av de kambodsjanske budhistenes internasjonale patriark, Maha Ghosananda. Blant diplomatene var de amerikanske og indiske ambassadører og ambassadefunksjonærer fra Russland,

Forts. side 4

Det nytter - i alle land

Colombia

I denne sør-amerikanske staten med over 20 millioner innbyggere utkjempes en kamp på liv og død mellom regjeringen og mektige narkotika-bander. Den tidligere ordføreren og 13 av hovedstaden Bogotas bystyremedlemmer befinner seg i fengsel. Moralnормer er et hett diskusjonstema. I mars fant to MRA-seminarer sted i landet. Det første hadde som tema nasjonens moralske verdier. To president-kandidater og fire tidligere statsråder deltok. Det andre var fokusert på familiens rolle som holdningsskaper.

Brasil, Uruguay, Argentina

En gruppe fra 15 nasjoner deltok i februar/mars i en måneds "reisende konferanse" gjennom disse tre landene. Det var vesentlig unge mennesker som deltok og sto som arrangører. I Buenos Aires var det tre offentlige møter. Særlig inntrykk gjorde en argentinsk offiser og en engelskmann som fortalte om sine opplevelser i forbindelse med Falklands-krigen. Buenos Aires Herald hadde en halv sides artikkel om møtene.

I Rio de Janeiro møttes den internasjonale gruppen med presidenten og vise- presidenten for Santa Martha favellaen, slum-området bak Copacabana hvor vold og narkotika-handel florerer. De tre forrige presidentene ble alle drept. Det ble planlagt et møte mellom politiet og favella-lederne i et MRA-senter utenfor byen.

Kina

21 deltakere fra de årlige industri-konferansene i Caux, Sveits, besøkte 22.-25. april Guangdong-provinsen i Sør-Kina på innbydelse av provinsens guvernør. Guangdong har en av de høyeste økonomiske vekstrater i verden. Gruppen består av forretningsmenn og industri-ledere fra Europa, USA og Japan.

De har i flere år møttes regelmessig for å forhindre en handelskrig mellom disse økonomiske blokkene. "Vi må komme frem til en motivasjon som er mere tilfredsstillende enn bare personlig vinning, og en visjon for verdensøkonomien som gir håp til alle," skriver gruppen i programmet for sitt neste møte.

Estland

Den kooperative bevegelse i Estland arrangerte 15.-16. april et seminar om "Det moralske grunnlag for en markedsøkonomi." 8 representanter for MRA i de nordiske land var innbudt til å innlede og delta i diskusjonene. 40 ledere fra kooperativer i 20 estiske byer deltok. Initiativtaker til seminaret var en kvinne fra kooperativenes hovedkvarter som hadde besøkt MRA-konferansen i Caux, Sveits, i fjor. "Besøket der ga meg tilbake min selvrespekt og en tro på at jeg kunne gjøre noe av verdi," sa hun.

Russland

Det internasjonale MRA-magasinet "For a change" er nettopp kommet ut i Moskva med en 48-siders utgave på russisk i 25.000 eksemplarer. Det selges i byens bokhandler. Tittelen er "Kan mennesker tilgi hverandre?". Bladet inneholder bl.a. større artikler av 4 kjente russiske skribenter, og et portrettintervju med den jugoslaviske forfatter og dissident Milovan Djilas, ført i pennen av nordmannen Leif Hovelsen.

England

"Uselvisk motivasjon og dens betydning for økonomisk teori og politikk" var tema for et seminar i MRA-senteret Tirley Garth 13.-14. mars. Fra Norge deltok Jacob Bomann Larsen, lederen for Senteret for Ny Økonomi (SNØ). Blant spørsmålene som ble tatt opp var u-landenes forgjeldning og etisk investering.

India

I februar var det 25 år siden det indiske MRA-senteret i Panchgani i nærheten av Bombay ble åpnet. Industri-seminarer har siden flere ganger årlig pågått der med deltakelse fra hele landet. Det siste hadde 102 deltakere. Seminarene viser seg å utløse mange initiativ: I nærheten av The Tinplate Company of India, som har sendt grupper av deltakere, ligger det en bydel som bebos av kasteløse. En av dem besluttet seg i Panchgani til å slutte å drikke, og har holdt fast ved sin beslutning til tross for hardt press. Han har vært en av de bærende krefter i å bygge et samfunnshus i bydelen. Ved en annen avsidesliggende industri uten utdannelsesmuligheter, har befolkningen bygget seg sin egen skole, og møtes hver uke for å planlegge hvordan de kan sette ideene fra seminaret ut i livet.

Sveits

120 unge fra både Øst- og Vest-Europa deltok 11.-18. april i en dugnadsuke i Mountain House, MRA's store konferansesenter ved Genfersjøen. Det ble bygget og malt og plantet og bakt. I februar hadde 9 frivillige fra England kommet til Caux for å pusse opp den 112 meter lange korridoren i første etasje. I løpet av to uker ble korridoren samt en trappeoppgang malt og tapetsert. En av englenderne hadde overlatt sitt lille byggefirma i London til broren mens han jobbet i Caux. For ikke å falle Caux til last, kom det med et engelsk ektepar for å lage mat til gruppen!

Norge

I Tromsø 30. mars talte rektor Jon Henden, Siggerud, til en skolelederkonferanse med 130 deltakere, blant dem alle skolesjefene og rektorene ved de videregående skoler i Troms fylke. Henden, som er medlem av den norske MRA-stiftelsens råd, holdt foredrag om emnet "Virkelighet, verdier og normer - utfordring og dilemma i skolen."

sakset

Sakset konsentrerer seg denne gang om å sitere fra en biografi om biskop Eivind Berggrav, som også kaster lys over Oxfordgruppens (senere MRA's) historie i Norge:

Da Berggrav kom tilbake til Oslo etter sitt møte med Oxfordbevegelsen på Høsbjør i oktober 1934, fikk han (biskop Berggrav) en telefon fra slottets kabinetssekretær, som sa at Kongen gjerne ville tale med ham. Det var naturligvis Oxfordbevegelsen han ville ha greie på, og Berggrav fortalte villig om sine inntrykk. Det var den mest personlige samtale jeg noensinne har hatt med kongen, skrev han, og siterte et av kongens spørsmål: "Forstår jeg det rett når jeg sier at essensen er den at kristendom er ikke å preke, men å *vise*?"...

Under kongens middag for biskopene høsten 1935 deltok også kronprins Olav, og igjen var det Oxfordbevegelsen som var det store samtaletema. Biskop Lunde var skeptisk og forsøkte seg med noen kritiske kommentarer, men ble straks satt på plass av kongen, som myndig utbrøt: "Jeg tror på denne bevegelsen." Deretter fikk Berggrav anledning til å dele sine erfaringer fra Oxford-bevegelsen med kongen, mens biskop Hille hadde en tilsvarende samtale med kronprinsen....

Det er ingen tvil om at han (Berggrav) selv tok imot viktige impulser fra møtet med Oxford. Han praktiserte "quiet time" og så med stor velvilje på "sharing" - "samdeling" - som han mente var et nyttig redskap, ikke minst for prester, til å oppnå et mer direkte fellesskap. Dette tok han konsekvensen av ved å sende ut et rundskriv til presteskaper ved inngangen til 1935, der han ga forhåndspermisjon til alle de prester som ville være en ukes tid hos en naboprest, "så de kan arbeide sammen i menigheten, tale sammen og be sammen."

I rundskrivet hadde han også invitert alle prestene i Hålogaland til et møte i Tromsø i slutten av august. 70 av 90 prester møtte, og samtidig med møtet befant det seg et Oxford-team i byen, der professor Sigmund Mowinckel og doktor Einar Lundby var blant deltakerne. Grensene mellom Oxford-møtet og prestemøtet ble flytende, og resultatene lot ikke vente på seg. "Helt eventyrlige ting har hendt," skrev Berggrav til sønnen Øivind etter møtet. Hva som har gjort slikt inntrykk, får vi nærmere innblikk i gjennom et brev fra Kathrine (Berggravs kone), der hun forteller om forsoning og brorskap mellom prestene, på tvers av teologiske skillelinjer. Hallesbydisipler kom med tillitserklæringer til sin biskop, og universi-

tetsteologen Mowinckel tok de konservative prestene med storm. "De sa alle at et slikt møte hadde aldri vært holdt i Norges land," kan hun fortelle...

I artikler Berggrav skrev i Kirke og Kultur, finner vi også positive utsagn om Oxford-vekkelsens betydning i samtiden. "Det er blitt en ny atmosfære," konstaterer han ved nyttår 1936. Guds navn blir nevnt av "nye", "usedvanlige" mennesker, det kristne fellesskap har fått ny kraft, og "Kristi revolusjonerende makt" gjør seg gjeldende overalt, i naboforhold, i økonomi og politikk....

Berggrav bevarte alltid en viss kritisk distanse til Oxfordbevegelsen. Det kom tydelig frem i den boken han året etter (1935) ga ut på svensk: *Oxford - fanfar eller fara?* Berggrav ble aldri noen virkelig ledende Oxford-skikkelse, og kanskje gjorde dette sitt til at han etter hvert kom mer på avstand i forhold til bevegelsen.

Det er likevel ikke vanskelig å forstå at sider ved bevegelsens forkynnelse tiltalte ham. Berggrav hadde i 1934 gitt ut boken *Helliggjørelse*, som besto av artikler som tidligere var publisert i Kirke og Kultur. Her møter vi en kristendomsforståelse som understreker veksten og utviklingen i kristenlivet. Han kunne ha lyst til å bruke begrepet "gjerningskristendom" for å understreke at kristenlivet ikke består i følelsesmessige stemninger og fromme tanker, men i dagliglivets enkle handlinger, der Den hellige ånd har sitt virkefelt. Det syn som preger denne boken, er at troen ikke i første rekke er meninger og følelser, men aktivitet og handling....

Boken viser at Berggrav i begynnelsen av 30-årene hadde nådd frem til en kristendomsforståelse som på mange punkter korresponderte med Oxford. Det gjaldt særlig betoningen av ledelse, livsforvandling og praktisk kristendom.

*Gunnar Heiene i boka "Eivind Berggrav",
Universitetsforlaget 1992*

Forts. fra side 2

Japan og Malaysia.

De internasjonale gjestene som var invitert til seminaret bragte praktiske eksempler på at voldelige konflikter kan løses. Alec Smith, tidligere offiser i Zimbabwes hær, og Reginald Austin, en av hans landsmenn som nå er ansvarlig for FN's valgenhet i Kambodsja, møtte stor interesse da de forklarte hvordan Zimbabwe hadde kunnet avslutte en blodig borgerkrig for 13 år siden.

Ved seminarets slutt ba et flertall av deltakerne om opprettelse av en nasjonal koordineringsgruppe for forsoning. Gruppen møttes noen dager senere. Maha Ghosanda arrangerer en fredsmarsj like før valget, hvor han bl.a. kommer til å bruke MRA-filmen om Irene Laure og fransk-tysk forsoning.

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo 2.
Tlf. 02-559430 Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad Jens J. Wilhelmsen